

## Příloha č. 1

### Bibliografie Ranka Marinkoviće

#### První vydání:

*Proze* (Prózy). Matica hrvatska, Zagreb 1948

- soubor próz, kromě povídek (*Cvrčci i bubnjevi*, *Pospana kronika*, *Poniženje Sokrata*, *Balkon*, *Ni braća ni rođaci* a *Oko božje*) obsahuje i první knižní vydání dramatické grotesky *Albatros* (Albatros) z roku 1939

*Geste i grimase* (Gesta a grimasy). Zora, Zagreb 1951

- eseje a divadelní kritiky

*Ruke* (Ruce). Kultura, Zagreb 1953

- sbírka povídek (*Mrtve duše*, *Karneval*, *Suknja*, *Andeo*, *U znaku vage*, *Koštane zvijezde*, *Prah*, *Benito Floda von Reltih*, *Ruke*, *Zagrljaj*)

*Glorija* (Gloria). IBI, Zagreb 1956

- drama, mirákl v šesti obrazech

*Poniženje Sokrata* (Ponížení Sokrata). Naprijed, Zagreb 1959

- obsahuje povídky z knihy *Proze* a *Ruke* (*Sanjiva kronika*, *Poniženje Sokrata*, *Balkon*, *Ni braća ni rođaci*, *Karneval*, *Oko božje*, doplněno o povídku *Mislilac nad osam grobova*)

*Kiklop* (Kyklop). Prosveta, Beograd 1965

- román

*Tri drame* (Tři dramata). Znanje, Zagreb 1977

- obsahuje tři dramata: *Albatros*, *Glorija* a první knižní vydání hry *Politeia ili inspektorove spletke* (Politeia neboli inspektorovy intriky)

*Zajednička kupka* (Společná koupel). Znanje, Zagreb 1980

- román „antiromán“

*Nevesele oči klauna* (Neveselé oči klauna). Globus, Zagreb 1986

- eseje, divadelní kritiky, dialogy a portréty

*Never more* (Nikdy více). Izdanja Antibarbarus, Zagreb 1993

- román komponovaný dle principu hudební fugy

### **Souborná díla:**

*Izabrana djela I-II* (Vybraná díla). Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb 1981

- I *Ruke*, *Glorija*, *Eseji*, II *Kiklop*

*Sabrana djela I-VI* (Sebrané spisy). Grafički zavod Hrvatske, Zagreb 1982

- I *Četiri drame*, II *Geste i grimase*, III *Pod balkonom*, IV *Ruke*, V *Kiklop*, VI *Zajednička kupka*, první kniha obsahuje i první knižní vydání hry *Pustinja* (Samota)

*Sabrana djela I-VII* (Sebrané spisy). Globus, Zagreb – Svjetlost, Sarajevo 1988

- I *Glorija i druge drame*, II *Geste i grimase*, III *Pod balkonima*, IV *Ruke*, V *Kiklop*, VI *Zajednička kupka*, VII *Nevesele oči klauna*

*Sabrana djela Ranka Marinkovića I-VIII* (Sebrané spisy). Školska knjiga, Zagreb 2008–2009

- I *Kiklop*, II *Never more*, III *Geste i grimase*, IV *Zajednička kupka*, V *Glorija i druge drame*, VI *Ruke i druge novele*, VII *Pod balkonom*, VIII *Nevesele oči klauna* (třetí kniha obsahuje čtyři dosud nevydané eseje)

### **Scénáře k filmům:**

*Goli čovjek* (Nahý člověk), režie Obrad Gluščević, 1968

*Kiklop* (Kyklop), režie Antun Vrdoljak, 1982

*Karneval, anđeo i prah* (Karneval, anđel a prach), režie Antun Vrdoljak, 1990

## Příloha č. 2

### Recenze Jaroslava Otčenáška

Recenze č.1:

#### **Caffee agramensis**

*Ranko Marinković: Kyklop. Z chorvatského originálu přeložila a doslov napsala Milada Černá; Ladislav Horáček – Paseka, Praha a Litomyšl 2003, 560 stran.*

Jedním z nejzajímavějších přínosů turecké říše evropské kultuře byla instituce vpravdě originální – kavárna. Jako „infekce“ se obliba kávy a sezení nad šálkem s hnědým a nahořklým nápojem spolu s nekončícími diskusemi o osudech vesmíru šířila Evropou. A zvláště v jižní části našeho světadílu se stala nedílnou součástí každodenního životaběhu.

V kavárnách se tu soustřeďoval společenský život většiny městských obyvatel. K nejproslulejším a zároveň nejdražším podnikům patřily kavárny umělecké. Začínající básníci se tu střetávali s hereckými hvězdami, ovšem často spíše vyhasínajícími, novináři tu lovili náměty pro sloupky do společenských rubrik, prostitutky se nabízely leckdy i se slevou, zvláště pozdě večer a po pár panáčích, a různé postavy podivného až tajemného charakteru tu „kuly pikle“. Ale toto prostředí bylo zároveň velmi inspirující pro mladé tvořivé talenty (vzpomeňme jen pražské kavárny a „jejich“ básníky a prozaiky) a často právě zdejší intenzivní společenské kontakty pomohly přivést na svět nejednu knihu.

## **Do Záhřebu**

Kavárenské prostředí mělo také zásadní vliv na život a práci chorvatského spisovatele Ranka Marinkoviće (1913–2001). Pocházel z malého chorvatského ostrova Vis, který ještě i před rokem 1990 patřil k těm místům, kde ani lišky nechtějí dávat „dobrou noc“. Ranko byl však hlava otevřená, a tak ani neuvěřitelně konzervativní a rozvojem zapomenuté prostředí vzdáleného ostrova v něm neubilo touhu po vědě a psaní. Po gymnáziu ve Splitu následoval přesun na vysokou školu do tehdy (a stále) největšího chorvatského města – Záhřebu. Ač byl Záhřeb před druhou světovou válkou město spíše střední velikosti, přesto se Marinkovići musel ve srovnání s Visem jevit div ne jako střed světa. Navíc studoval filosofickou fakultu a tam bývá koncentrace mnoha názorových vrstev obzvláště hustá. Marinković se do studia i do vysedávání po kavárnách vrhl s nadšením a na plody práce tohoto talentu nebylo nutno čekat dlouho. Již na škole začal publikovat básně, drobné povídky a také recenze a kritiky, zvláště ty divadelní. V Záhřebu se totiž mezi Marinkovićovy velké lásky zařadilo divadlo a s ním svázaná divadelní kavárna (Kavana kazališna neboli KavKaz), kde v budoucnu proslulý spisovatel trávil stále více času. Velmi pestrá společnost, která se v tomto podniku scházela každý den, přinášela kromě mnoha inspiračních podnětů také konfrontaci velmi liberálního způsobu života a staletých tradic a předsudků v životě běžných Chorvatů. Tento kulturní střet byl velmi těžký i pro Marinkoviće, ale ten se s ním dokázal vypořádat, aniž by upadl do některého extrému (fašismu či anarchie). Jeho politický příklon k nacionalistickému tuđmanovskému režimu v 90. letech 20. století (obzvláště pak účast v kampani za přejmenování Masarykovy ulice v Záhřebu – kvůli údajnému Masarykovu srbofilství je nutno vnímat spíše již jen jako projev

složité situace v postsocialistických poměrech rozpadající se Jugoslávie.

Nicméně předválečná nervózní Evropa spěla k brutální katarzi. Zatímco střední Evropa již podlehla tlaku Německa, Jugoslávie lavírovala mezi spojenectvím s Říší a tradičními vazbami na Velkou Británii, a žila tedy až do dubna 1941 v relativním míru. Ovšem atmosféra ve společnosti byla tak hustá, že by se „dala krájet“. Stále se čekalo... Pak během několika týdnů bylo vše vyřešeno: okupace, fašistický Nezávislý stát Chorvatsko atd. Ale to je už jiný příběh.

Celé toto předválečné a raně válečné období Marinković prožíval v Záhřebu a velmi ostře vnímal již zmíněné změny atmosféry a mezilidských vztahů, neboť válka zuřící okolo fungovala jako katalyzátor společenských proměn.

### **Spisovatel**

Po válce vstoupil Marinković do literatury již naplno, psal především kratší prózy a novely. Jeho hlas pak nejsilněji zaznívá ve sbírce příběhů Ruce (Ruke, 1953, česky 1967). Tento soubor můžeme považovat za jakousi „přípravku“ k románu Kyklop. Ve dvou povídkách (S mrtvou duší, Ve znamení váhy) si tu Marinković zkouší působení některých motivů, v první povídce je to především krajně antimilitaristická úvaha a ve druhé pak jedna drobná příhoda Marinkovićova alter ego Melkiora Tresíce s pouličním vážením. Vzhledem k nebývalému rozruchu, který vydání Rukou provázelo (především kvůli silnému vlivu soudobého „buržoazního“ existencialismu), a následnému netrpělivému očekávání dalšího díla sáhl Marinković ke kalibru nejtěžšímu – románu.

Po náročné a dlouhé práci tak v roce 1965 vychází román *Kyklop* (*Kiklop*, slovensky 1971, česky 2003). Hned bylo jasné, že se jedná o událost nikoli roku, ale přinejmenším desetiletí. O zásadních kvalitách románu svědčí také četné překlady (české vydání bylo znemožněno sovětskou okupací v roce 1968). Ač je základní kostra příběhu v podstatě velmi jednoduchá, právě množství monologů hlavní postavy i postav dalších, komplikované a široce strukturované dialogy, často až ve snivé, zamlžené rovině, spolu s úvahami o smyslu čehokoli, zvláště pak pobytu na tomto světě, vytváří hustou pavučinu šlach a svalů, které tuto kostru mohutně obalují.

### **Kyklop: Žít chci, ale...**

Původ hlavního hrdiny Melkiora Tresíce je ne zcela jasný, každopádně se jedná o pozvolna naturalizovaného Záhřebana neboli Purgera, který ale pochází z venkova (nejlépe z malého ostrova v Dalmácii). Ve městě, obzvláště v jeho divadlech, barech a kavárnách, už je ale dávno jako doma. Vydělává si psaním recenzí na divadelní hry do jedněch záhřebských novin. Nepřijde si sice na nějaké zvláštní peníze, ale stačí to. Marinković si před válkou také příliš nad poměry nežil, v tomto je román silně autobiografický. Tresíc se pohybuje mezi několika podniky, největší roli hraje kavárna Dejdam, a jeho život se postupně propojuje s různými existencemi, které tu popíjejí kávu, kouří, pracují či čekají na kšeft. Ani v Tresícově životě nechybí cíl milostných tužeb, jeho vztah k Vivian je však povahy spíše trýznivé a neustále neuspokojující, ale přesto dráždivé a vzrušující. Samozřejmě ženských postav, které se okolo mladého hlavního hrdiny točí, je více, ale mají na něj jen minimální vliv. Kolem Tresíce se toho ale děje daleko více. Tajemný soused, chiropraktik ATMA, ze všeho nejvíc připomíná karikaturu pouťových vykladačů a hypnotizérů, ač je zároveň možné, že se zároveň setkáváme třeba s tajným agentem.

Pouliční váha je obsluhována taktéž zajímavou postavou, o níž nevíme, zda je natolik myšlenkově jednoduchá, či zda se nejedná naopak o zhroucenou, původně komplikovanější osobnost. Další známý, podivný opilec Cvikr, jen vyrábí problémy, kdykoli se s Tresíčem setká. Kavárenský spolupovaleč Hugo kvůli své neustále nevymáchané hubě, přesto však plné květnatých slov, nakonec přijde k úrazu. Román je vůbec plný malých dramát, která doprovázejí či spíše rámcují základní problém hlavní postavy: „Žít chci, ale nejsem si jistý jak.“

### **Joyce, Camus, Marinković...**

Tím se dostáváme k základu Marinkovićova románu, k esenciálnímu existencialismu. Úvahy a následné činy hlavního hrdiny i řady postav jsou z běžného pohledu trochu méně stravitelné. Ale není to jen existencialismus, který z románu čiší. Už sám název *Kyklop* předjímá možné vazby na Joyceova *Odysea*. Můžeme tedy Melkiora Tresíče vnímat také jako svéráznou kombinaci *Odysea* a *Cizince*, ovšem bohatší o balkánské prostředí. Tím se ale Marinković zdaleka nevyčerpává. V druhé polovině románu dopadne na Tresíče další „egyptská rána“ v podobně povolání do armády, neboť válku je cítit ve vzduchu stále intenzivněji. Tresíč je klasický intelektuál, má základní problémy nejen se svou fyzičkou, ale hlavně s neochotou podřizovat se blbcům, byť jsou to nadřízení. Navíc je (stejně jako Marinković) zásadní antimilitarista, takže nutnost jít do armády je pro něj zásadně nepřijatelná. Ale nemá na výběr. Epizoda z kasáren trochu ztrácí klasický existenciální podtón a spíše se blíží neorealismu. Debilita, čnicí z každého jejich rohu, je přímo hmatatelná. Tresíč tuto situaci řeší jedinou možnou cestou, díky simulaci je z armády propuštěn. Ale zatím se kolem něj svět definitivně hroutí. Po krátkém intermezzu s přistoupením Jugoslávie k Ose vypukne válka i zde.

Německo vtrhlo do království a Tresić je opět nucen učinit zásadní rozhodnutí. Přes veškerou logiku svého dosavadního konání, ale ve shodě se svým skutečným přesvědčením se hlásí do armády jako dobrovolník. Tuto aktivitu je možné vykládat též jako variantu sebevraždy, neboť jugoslávská armáda byla Němci zlikvidována během pár týdnů a Tresić mohl své rozhodnutí vnímat i takto.

Román sám je značně prosycen citáty a odkazy na Turgeněva, Dostojevského, Shakespeara, občas se mihne i Platón. Silné vlivy těchto a také řady jiných autorů (Joyce, Kafka) jsou v Marinkovićově tvorbě patrné již před *Kyklopem*. Objevují se tu i časté proslovy ve francouzštině či latině (bohužel bez překladu, třeba v poznámce). Vyprávění je obohaceno o dlouhé monology hlavního hrdiny, což trochu zpestřuje tradiční formu vyprávění ve třetí osobě. Překlad Milady Černé je na vysoké úrovni bez hluchých míst. Nakladatelství Paseka, které se ujalo vydání zásadního románu chorvatské poválečné literatury, zvolilo i střídmost, leč pěknou grafickou úpravu, doplněnou výřezem z obrazu známého chorvatského naivistického malíře Krsta Hegedušiče (který bývá spojován hlavně s jiným chorvatským velikánem Miroslavem Krležou). Vypadá to, že tato kniha asi bude nadlouho poslední ukázkou z chorvatské literární tvorby pro české čtenáře. Nejen z důvodu očekávaného nízkého zájmu českých čtenářů o tento kout Evropy, ale i proto, že zas tolik kvalitních děl v Chorvatsku nevznikalo a nevzniká.

Recenze č. 2:

## **Mezi kavárnou a apelplacem**

**Ranko Marinković:** *Kyklop*, z chorvatštiny přeložila **Milada Černá**, vydalo nakl. Paseka, Praha 2003, 560 s.

Je celá řada možností, jak se může spisovatel vypořádat se svým dosavadním životem či s některou z životních period. Významný moderní chorvatský spisovatel **Ranko Marinković** (1913–2001) vtělil velké množství svých prožitků, myšlenek a úvah do velkého románu téměř klasického ražení. Zhmotnil se především v postavě ústředního hrdiny – v literárním kritikovi Melkioru Tresićovi. Postava je obdařena množstvím handicapů, jméno je podivné až směšné, postava vyhublá, prostě chcípáček. Hlavu má plnou úvah, neuchopitelného vzdoru a jakýchsi podvědomých reakcí. Navíc se přidává lehký sklon k alkoholismu a silný ke „kávismu“, což ovšem bylo a je v intelektuálních kruzích zcela obvyklé, ba přímo povinné. Jaký je svět tohoto kritika?

Román se odehrává na konci roku 1940 a v prvních čtyřech měsících roku následujícího. V Evropě již naplno zuří válka, tehdejší Jugoslávie stále lavíruje mezi Spojenci a Osou, přesto všichni válku čekají jako nějakou nutnou katarzi všeho dosavadního. Debaty o válce, Hitlerovi, královské rodině patří k častým námětům debat v chorvatském Záhřebu, městě, kde je snad kavárna v každém třetím domě. Melkior píše literární kritiky do jednoho významného plátku a gáže mu postačuje na malý byt, mnoho kávy, cigaret, alkoholu a trochu přítelkyň, jimž vévodí jedna nazývaná milostivě Vivian. Tato typická podoba femme fatale intenzivně sužuje Melkiorovo srdce a neustále ho nutí klást si celou řadu nových a nových komplikovaných

otázek. A již jsme u silně existenciálního charakteru románu a s tím spojeným pacifistickým vyzněním Melkiorova odporu ke službě v armádě. Je totiž konečně povolán a naplno zažívá skutečný příliv iracionálna a vojenské stupidity. Tresić se vypořádá s vojnou tak trochu po švejkovsku – simulací. Podaří se mu tedy uniknout ze spárů královské armády, ale jeho starý svět již není jako dříve.

Ač Marinković vydal tento román až v roce 1965, svým charakterem se blíží mnoha dílům starším. Je v něm leccos z **Joyceova** *Odyssea*, v podtónech zaznívá absurdní realita à la **Kafka** a především působí i neustále zmiňovaní a citovaní ruští autoři – **Dostojevskij**, **Turgeněv**. **Shakespeare** si tu v mnoha citátech podává ruku s **Platonem** aj. Marinković nám tu dává „sežrat“ své skutečně velmi široké literární a filozofické znalosti, obvykle i s citátem v latině či francouzštině. A tak sleduje potáčení se Melkiora Tresiće od kavárny Dejdam ke Kavárně divadelní a pak zase zpět, potkáváme tu velké množství svérázných až karikovaných postav bílého města Záhřebu. Marinković se snaží tímto románem o jakési zúčtování s nimi, o esenciální pochopení. Těžko říci, zda právě v těchto místech autor neuvažoval až lehce surrealisticky. Melkior se ale v jistých nuancích (zvláště ve stavu zcela na mol) spíše podobá Jamesu Deanovi než Josefu K. Právě proto lze také *Kyklopa* chápat jako svérázný most od psychologizujících románů 30. a 40. let (tajemná postava chiromanta ATMY) přes existencialismus druhé poloviny 40. a let 50. do druhé moderny a snad i předznamenání postmoderny. V tomto duchu vyznívá právě konec románu, kdy Melkior, ač zproštěn služby a vyhozen z armády po vypuknutí války mezi Jugoslávií a zeměmi Osy (6. 4. 1941), přichází do kasáren přihlásit se k obraně vlasti.

Naplno také vyznívá autorovo pohrdání autoritami, z nichž většina nestojí ani za nedopalek cigarety: „Duchovní pastýři ochraňují tvou

duši, státníci tvé tělo. A ještě se předhánějí, dokonce se i hádají, kdo tě lépe ochrání, a proto tě vykuřují kadidlem a kropí svěcenou vodou, pojišťují tě sakramenty a požehnáními – pokud jde o duši a co se těla týče – opevňují tě mocnými zabezpečovacími prostředky: Společností národů, Paktem o neútočení a vzájemné pomoci, Maginotovou linií... Jsme tu, můžeš klidně spát.“ (s. 228).

Mimo jiné i z tohoto důvodu nemohl připravený překlad *Kyklopa* do češtiny vyjít po srpnu 1968, ač vyšel slovensky (1971). Překlad od **Milady Černé** je na vysoké umělecké úrovni, chybí snad jen překlady častých citátů (ne každý u nás hovoří latinsky či francouzsky). Každopádně patří vydání románu *Kyklop* k významné události v novodobých česko–chorvatských vztazích.

Recenze č. 3:

### **Deset povídek Ranka Marinkoviće**

**Ranko Marinković:** *Ruce*, sbírka povídek, překlad **Anna Urbanová**, Odeon, Praha 1967, 226 s.

Sbírka povídek *Ruke* (Ruce) chorvatského spisovatele **Ranka Marinkoviće**, která poprvé vyšla v roce 1953, vyvolala hned po svém vydání pěkný rozruch. V době ještě doznívajícího uplatňování socialistického realismu v tehdejší Jugoslávii se náhle objevila kniha povídek, které v mnoha směrech bezprostředně mířily do lidské duše a poprvé přinesly alespoň trochu existenciální do chorvatských, potažmo jugoslávských vod. Většina tehdejších i řada pozdějších kritiků se shodla, že tato povídková kniha je patrně to nejlepší v moderní chorvatské povídkové tvorbě vůbec.

Marinković pocházel z malého ostrova Visu, a právě proto skutečně dobře znal prostředí dalmatských ostrovů, městeček i větších měst – směs maloměšťáctví s pozitivní lidovou filozofií vesničanů, neustálé hraní si na něco, posedlost funkcemi či uniformou a zároveň neschopnost řešit základní problémy, široce rozvinutou závist, ale i nekonečnou dobrotu jiných, to vše rámováno modrým Jadranem, slaným vzduchem a rybím pachem.

Sbírka obsahuje deset povídek. První povídka s názvem *S mrtvou duší* má silný existenciální rozměr, hlavní postava intenzivně uvažuje o eventuelním odřezání si vlastní hlavy. Zajímavé je, že v této povídce se objevuje drobná antimilitaristická část, použitá později v románu *Kyklop*. Další povídka *Karneval* nás již zcela konkrétně zavádí do dalmatského městečka, kde probíhá lýtý boj mezi stoupenci dvou politických stran. Boj je nelítostný a jde proti vší logice, důležité je pokořit protivníka, zájem obce jde zcela stranou (v jistém duchu

povídka připomíná některé Haškovy příběhy). Vrcholem je příprava na tradiční karneval, kdy hlavní postava je součástí tábora starostových protivníků, a proto se uspořádají karnevaly dva. Absurdita vrcholí střetem obou průvodů a následnou bitkou (pro Dalmácii ovšem velmi příznačné řešení). Třetí povídka s názvem *Sukně* má zase trochu nerudovský rozměr. V jednom dalmatském městečku mají starobinec, o který pečuje místní výbor mravopochestných dam. Jedna z nich se zasadí o to, aby byl do starobince přijat i jeden stařík původem z cizí obce. Stařík, již poněkud dementní, se jí ovšem odvděčí velmi nepěkně: před mnoha lidmi jí po svém zvyku zdvihne sukni až ke krku. Pro dámu to ovšem znamená silný mravní úraz, z něhož se už asi nevzpamatuje. V dalším příběhu s názvem *Anděl* se ocitáme opět v Dalmácii. Umělec – sochař se na smrtelném lůžku pozvolna chystá k odchodu z tohoto světa. Zamýšlí se nad jediným žákem a nad svými city k němu. Přes jisté kritické výhrady k talentu svého žáka – anděla nakonec zjišťuje, že chlapce má rád jako svého syna. Pátá povídka patří mezi nejzajímavější především svým vztahem k budoucímu románu *Kyklop*. Právě v povídce *Ve znamení váhy* se poprvé objevuje postava Melkiora Tresíce, záhřebského intelektuála ovšem původem z dalmatského venkova (autorovy projekce). Příhoda o opakovaném rituálu vážení se na pouliční váze invalidy byla celá s drobnými úpravami převzata do *Kyklopa*. V šestém příběhu *Kostěné hvězdičky* Marinković s jistou dávkou ironie popisuje „hrdinské vylodění“ chrabrých italských vojáků na ostrově a jeho obsazení v průběhu útoku Německa na Jugoslávii v dubnu 1941. Nejvíce postižení jsou místní četníci, neboť jsou zbaveni funkcí a uniforem – pro mnohé z nich téměř smyslu života. Patrně soudobé italské neorealisticke povídky měly vliv na další příběh s názvem *Prach*, ve kterém se seznamujeme s mužem, který se chystá navštívit svou bývalou lásku,

kteřá již ale dlouho žije s jiným. Muž se ani po letech s tímto stavem nesmířil a šířán nenávisť se rozhodne ženu navštívit a doručit jí balíčkovou bombu. Není ale vnitřně natolik silný, jak si myslel, a tak návštěva u bývalé přítelkyně a jejího partnera končí neúspěšným pokusem o sebevraždu oběšením hlavního hrdiny. Návrat na dalmatský venkov znamená příběh *Benito Floda von Reltih*, který je vlastně sestaven z monologu a několika dialogů pacientů psychiatrie, z nichž jeden je posedlý milítářiemi. V podtextu je v povídce cítit silně zesměšňující přístup Marinkoviće ke všemu, co nějak s válkou a vojnou souvisí. Devátá povídka s názvem *Ruce* nám pak přináší zajímavý dialog pravé a levé ruky o tom, kde leží hranice možného a proveditelného. Nadutost a pýcha obou rukou, stejně jako neschopnost obou na něčem se shodnout končí téměř tragicky. V poslední, desáté povídce *Objetí* se zase vracíme do již důvěrně známého prostředí dalmatského pobřeží. Sledujeme každodenní hru celníků a pašeráků, kdo je chytřejší, kdo koho obelstí, kdo koho podfoukne. Příběh ale pozvolna přechází do vnitřního uvažování četníka silně existenciálního charakteru.

Právě tento silný existenciální obsah většiny povídek byl patrně spolu s napjatou politickou situací hlavním důvodem, proč tak významné dílo chorvatské prózy bylo do češtiny přeloženo až o čtrnáct let později. Navíc překlad nepatří právě mezi perly, řada výrazů je přeložena zvláště a některá spojení dávají trochu posunutý smysl. V knize není ani doslov a náklad byl na tu dobu neuvěřitelně nízký, jen 4 200 výtisku. Již z toho je patrná obava o působení této knihy na českého, potažmo československého čtenáře. Možná by si kniha zasloužila nové vydání s novým překladem.